

Іван КОРКУНА

доцент кафедри економіки та менеджменту
*Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського,
м. Львів, Україна*

Степан МАЦЮК

аспірант кафедри економіки та менеджменту
*Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського,
м. Львів, Україна*

Ф'ЮЧЕРСНІ КОНТРАКТИ, ЇХ ВИДИ, ТОРГІВЛЯ НИМИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Одним із біржових інструментів є ф'ючерси та ф'ючерські контракти, які мінімізують страхові ринкові ризики в отриманні прибутку для бізнесу. Ф'ючерс – це домовленість (угода) між продавцем і покупцем, де одна сторона зобов'язується продати, а інша – купити продукцію, цінні папери певного виду, надати послуги у відповідній кількості та відповідно за визначеною ціною в майбутньому з фіксацією вартості на момент укладання угоди.

Ф'ючерська угода не передбачає зобов'язання сторін поставити або прийняти товар у визначений у контракті термін, а передбачає купівлю й продаж прав на товар.

У сучасних умовах фінансового ринку ф'ючерси застосовують до операцій купівлі (продажу) товарів, валюти, цінних паперів, індексів й інших зобов'язань. Ф'ючерси бувають таких видів [3] (див. рис. 1).

Товарні ф'ючерси – це купівля (продаж) різних товарів, наприклад металургія, с/г продукція, різна сировина.

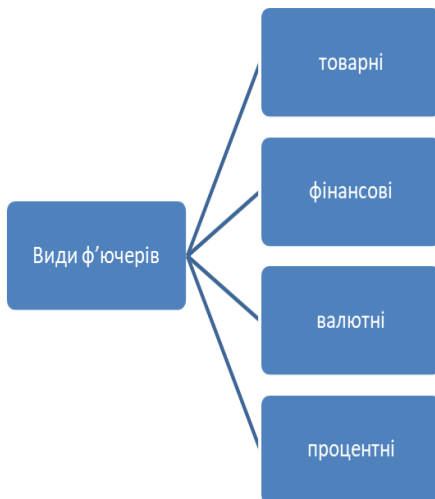

Рис. 1. Види ф'ючерсів

Фінансові ф'ючерси ґрунтуються на відповідних специфічних фінансових інструментах, такі як короткострокові та довгострокові казначейські зобов'язання, валюта, депозити та індексні показники фінансових фондових бірж.

Валютні ф'ючерси – це зобов'язання відповідно до договору на майбутній обмін певної кількості однієї валюти на іншу за визначеним курсом згідно з угодою. Ціну купівлі валютного ф'ючерського контракту визначають переважно згідно з форвардним курсом базової валюти.

Форвардний валютний курс – це прописаний у форвардному контракті комерційного банку з інвестором валютний курс, за яким банк готовий провести обмін валюти у відповідно визначену дату. [2]

Процентний ф'ючерс передбачає договірне зобов'язання купити чи продати процентний продукт згідно з визначеними в контракті термінами, за відповідною процентною ставкою та узгодженим курсом у певну майбутню дату. Процентні ф'ючерси реально страхують ризики зміни процентних ставок у майбутньому.

Ф'ючерські контракти – це стандартний договір на постачання товару (продукції) в майбутньому за відповідно визначеною ціною сторонами під час здійснення угоди. Ф'ючерський контракт не є цінним папером, це документ, що визначає права й обов'язки на передання чи отримання майна (зокрема, гроші, цінні папери, валютні цінності) або інформації з визначенням порядку такого отримання.

Головним компонентом ф'ючерського контракту є його специфіка (рис.2).

Інформація, яку зазначають у специфікаціях ф'ючерських контрактів	розмір контракту, або одиниця торгівлі
	день постачання
	місяць постачання
	перший та останній день повідомлення в разі фізичного постачання
	спосіб котирування ціни
	останній день торгівлі
	мінімальне котирування ціни
	години торгівлі
	розмір кроку ціни
	спосіб постачання
	розрахункова ціна постачання
	обмеження

Рис. 2. Інформація, яку зазначають у специфікаціях ф'ючерських контрактів

На біржах переважно використовують два типи контрактів, а саме:

- постачальні ф'ючерські контракти;
- розрахункові ф'ючерські контракти.

Постачальні ф'ючерські контракти відбуваються в останній день торгівлі контрактами та настання дати їх виконання за всіма позиціями. Тоді відбуваються перехід активу від продавця до покупця, відповідно коштів від покупця до продавця. Постачальні ф'ючерські контракти властиві для

товарів с/г продукції, нафтопродуктів, продуктів харчування та для фінансових активів (облігації, акції та ін.).

Розрахункові ф'ючерські контракти здійснюються за умов, коли немає доставки продукції та відбуваються лише грошові розрахунки. Це можна розглядати як біспекулятивний розрахунок, оскільки різниця в ціні на момент відкриття чи закриття угоди є прибуток (збиток) трейдерів. Слід відзначити, що перевагою ф'ючерського контракту є те, що його виконання гарантує розрахункова палата на біржі. Після реєстрації ф'ючерського контракту на біржі продавець і покупець має справи тільки з біржею, тобто стороною контракту для кожного з контрагентів стає розрахункова палата біржі.

Торгівля ф'ючерськими контрактами контрагентами здійснюється таким чином, що вони вносять депозитну маржу, яку використовують як гарантію виконаної угоди. У разі зриву ф'ючерського контракту одна із сторін торгівельної угоди отримує компенсацію за втрату прибутку (збитку). Ф'ючерські контракти виконують не тільки для хеджування ризиків, але як ліквідний актив, який можна перепродавати без обмежень до моменту завершення строку дії контракту.

Для того щоб операції за ф'ючерськими контрактами були успішні, важливо відстежувати кожен день зміни ліквідності придбаних (проданих) активів. Для розрахунку прибутковості ф'ючерської угоди використовують показник варіаційної мережі, який визначають за формулою:

$$Вм = (P_n - P_k) * N, \text{ де:}$$

Вм – варіативна маржа;

P_n – ціна ф'ючерса;

P_k – ціна ф'ючерса на завершення попереднього дня у валютному котракті;

N – сума контрактів.

Під час встановлення варіативної маржі трейдер визначає момент продажу контрактів або момент очікування для успішного завершення угоди.

Список використаних джерел

1. URL:<https://e.fin-ua.com/upravlinnya-finansami-2020-12/fyuchers-pributok-z-maybutnogo> Ф'ючерс - прибуток з майбутнього.
2. URL:<https://jak.koshachek.com/articles/forvardnij-valjutnij-kurs.html> Форвардний валютний курс.
3. URL: <http://ebib.pp.ua/http://ebib.pp.ua/http://ebib.pp.ua> /Суть та види фінансових ф'ючерів, строкові фінансові угоди.